

Matti Raita (Viktor) & Pia Andersson (Sylvi) i Minna Canths pjäs Sylvi, på Söderhamns teater.

FOTO: ILKKA SAASTAMOINEN

Plats för passion och förvirring

Den passionerade kärleken är ett tema som aldrig går ur tiden och som ligger till grund för åtskilliga teaterpjäser. Att se föreställningen Sylvi väcker dock en del frågor om tidsanda och dess betydelse för trovärdigheten.

Minna Canth var en framstående finländsk författarinna under 1800-talet. Hennes dramatik handlade mestadels om arbetarnas och kvinnornas sociala situation. Dramat Sylvi skrev hon på sitt modersmål, svenska och det bygger på en verklig händelse. En ung kvinna giftmördade sin make efter att hon förälskat sig i en annan man och nekats skilsmässa.

I den föreställning vi presenteras för på Söderhamns teater, har tiden flyttats 120

TEATER

Sylvi

Av: Minna Canth

Bearbetning, regi, scenografi:

Mikko Roiha

Medverkande: Pia Andersson,

Lasse Fageström

Matti Raita, Lina Ekblad och

Mervi Koskinen

Plats: Söderhamns teater.

år framåt och Sylvi pratar i mobiltelefon medan hennes man sitter vid datorn.

Regissören Mikko Roiha har valt att använda skådespelare från fem olika teatrar och dessutom blanda finska och svenska repliker.

Översättningar av båda språken rullas fram i överkant av scenen och det fungerar förvånansvärt bra.

Ganska snabbt vänjer vi oss vid att läsa de repliker vi be-

höver. Dessutom är föreställningen i flera delar rent fysisk, där skådespelarna rör sig till hög musik utan att tala. Scenografin är på samma sätt: enkel men funktionell. Bruna väggar, två moderna skrivbord, en dörr att försvinna ut i och en glimt av ett rum bakom scenen som också tjänar till entréer och sortier.

Det här är en pjäs som handlar om passion, en berättelse om vad en människa är kapabel till när hon drabbas av kärlek. Den kärlek som Sylvi aldrig hann känna innan hon blev gift med sin förmyndare. Det är också en pjäs om sociala klyftor och makt och där kan jag tycka att regissören gjort det lite för enkelt för sig, vad gäller språket. De överordnade talar svenska och de maktlösa talar fin-

ska. När det så kommer till könsroller är det helt klart på vilken sida författarinnan står. Ingen av de båda männen, den äkta med sitt ägandebehov eller den ynklige unga älskaren, klarar av att ge Sylvi den frihet och det stöd som vi alla behöver. Båda två ser till sina egna intressen först.

Fungerar då Sylvi i modern tappning? Jag tycker inte det. Att i ett nutida Norden förvägras skilsmässa, känns inte speciellt logiskt och det gör att hela trovärdigheten med uppsättningen faller. Hade Roiha valt att låta pjäsen utspela sig i den tid som den skrevs, hade åtminstone jag haft en större förståelse för Sylvis handlande.

Nu blev det ett förvirrande och högljutt triangeldrama.

Xenia Hildén

GÄSTKRÖNIKA

Mellan katten och essän

Skillnaden mellan presentation och representation. När jag följer diskussionen om svensk dagspress – det som ofta kallas papperstidningar i ett försök att ställa sig inne i framtiden och se bakåt – just då kommer jag att tänka på de två orden. Allra helst i diskussionen om kultursidorna, befinner de sig i förfall eller i utveckling?

De två beteckningarna, presentation och representation, är hämtade från en engelsk författare John Berger som på 1970-talet bosatte sig i bondbyn Quincy i provinsen Haute-Savoie. Han skrev boken *Pig Earth* 1979 och såg skillnaden mellan modern stadskultur och det gamla bondesamhället. En av hans iakttagelser handlade om att föreställning inte stod högt i kurs bland bönderna, nej bönderna förstälde sig inte, de spelade inga roller som stadsfolk gör. Det representativa är företeelser som inte kan närvara i bondens kultur, allt som är främmande, som rikedom, opera, fint folk, middags-etikett.

Det presentativa är det som närvarar, den vardagliga existensen, kor, skörd, gödsel och drängar. Byalivet är en bild av sig själv.

Tidningen har alltid eftersträvat kombinationen, både presentation och representation. Den har alltid spelat sin roll dubbelt. Därför har tidningen kombinerat högt och lågt, enkelt och komplicerat, världen som spegel och världen som bild. Redan för hundrafemtio år sedan samsades politisk ambition, följetonger, katastrofer, kungabesök, krig, självmord och bortsprungna kattor.

Lite förenklat kan man säga att tanke, analys, kulturdiskussion tillhör representationen, de områden där man tar på sig en roll och spelar den. Katten och slutspelsresultaten tillhör presentationen, den återberättade vardagen. I dag premieras presentationen i form av klickjakt, lättsmält, kortmallat, nöjesrapporter i stället för kulturanalys och fnissig tvåminuterstv istället för rejäla utrikesreportage.

Det är min uppfattning, den visar en dyster framtid, och nätet verkar enbart vara kommunikation för likasinnade. Dock finns det motståndsfickor, den här kultursidan exempelvis. Tyvärr finns också kultursidor som omvandlats till just dessa presentativa lightvarianter av det som alla redan känner till, ytnöje, evenemangskultur och kladdiga kändisporträtt. Det presentativa tramsets vardag. Och i tevedia är det regel.

Så länge tanken har en plats på kultursidan förtjänar sidan sitt namn och tidningen förtjänar sitt liv. Den orkar då också kombinera det som alltid varit tidningens själ, att vara den historiens sekundvisare som inte väljer mellan notisen och essän. Utan glatt låter publicera båda.

Mikael Ressem.

FOTO: ANGELICA RÄNTILÄ

BOKEN

Mikael Ressem
När det tysta tar över
Förlaget Orda

till. Hur som helst, det författarskap han har startat kan bli något riktigt bra.

Anders Wennberg

but håller: Här har vi en blivande författare som kan ge Gävle och Gävleborg ett kriminellt ansikte (om ni förstår vad jag menar). Han har språket, han har fantasin och han har en väldigt bra känsla för stämningar.

Och, inte minst viktigt:

Det är oerhört spännande att följa den udda trion på deras sökande efter svar på de många frågorna.

Dock lider romanen av samma sak som debuten: Det finns språkliga fel och korrekturfel som en erfaren redaktör hade kunnat fixa

Läs mer

■ "En riktigt bra debut", skrev Joakim Westlund i sin recension av Mikael Ressems första bok *Levande död* som publicerades på kultursidan den 15 maj förra året. Boken utspelar sig en del i Hudiksvall och Iggesund.

■ Hela Joakim Westlunds recension kan du läsa om du går in på <http://www.helahalingland.se/kultur/bocker/en-riktigt-bra-debut>.

Jan-Olov Nyström